

GL-014004

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2019

BAOOE-403 : Sanskrit

(કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ-૨, ૧૦)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) તાત્પર્યવૃત્તિ: વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- અથવા**
- (અ) સંકેતગ્રહણ વિષયક મતો જણાવી, વ્યક્તિવાદ વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૪
- (૧) સાક્ષાત્ સંક્રેતિતં ચોઽર્થમભિધતે સ વાચકઃ ।
- (૨) વાચ્ય એવ વાક્યાર્થઃ ઇત્યન્વિતાભિધાનવાદિનઃ ।
- ૨ (અ) લક્ષણાની વ્યાખ્યા આપી, ઉપાદાનલક્ષણા વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- અથવા**
- (અ) વ્યંજનાની વ્યાખ્યા આપી, અભિધામૂલા વ્યંજના વિશે ચર્ચા કરો. ૧૦
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૪
- (૧) ‘પીનો દેવદત્તો દિવા ન ભુક્તે’ ઇત્યત્ર ચ રાત્રિભોજનં ન લક્ષ્યતે ।
- (૨) પ્રયોજનં હિ વ્યઙ્ગનવ્યાપારગમ્યમેવ ।
- ૩ (અ) માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો : ૧૦
- (૧) બાલાનું સંબોધન બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૨) લિખ્ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ બીજો પુરુષ દ્વિવચનનું રૂપ આપો.
- (૩) પૃચ્છ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ પ્રથમ પુરુષ બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૪) રૂપ ઓળખાવો : લિખથઃ
- (૫) રૂપ ઓળખાવો : પૃચ્છાનિ
- (૬) “અમે લખીએ છીએ.” સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.
- (૭) બાલઃ શનૈઃ । (લિખતિ, લિખન્તિ, લિખસિ)
- (૮) ત્વમ્ કિં । (લિખામિ, લિખસિ, લિખન્તિ)
- (૯) વયમ્ પ્રશ્નં । (પૃચ્છામિ, પૃચ્છતિ, પૃચ્છામઃ)
- (૧૦) ! ત્વં સમ્યક્ પૃચ્છ । (રમે, રમાઃ, રમા)

- (બ) નીચેના અલંકાર યુગ્મોમાંથી કોઈપણ એકનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો : ૪
- (૧) દૃષ્ટાન્તઃ – અર્થાન્તરન્યાસઃ ।
- (૨) પ્રતિવસ્તુપમા – દૃષ્ટાન્તઃ ।
- ૪ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે અલંકારો સોદાહરણ સમજાવો : ૧૦
- (૧) અપ્રસ્તુતપ્રશંસા ।
- (૨) અતિશયોક્તિ ।
- (૩) પ્રતિવસ્તુપમા ।
- (૪) વ્યતિરેકઃ ।
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક અલંકારની કારણ સહિત ઓળખ આપો : ૪
- (૧) ગુણાનામેવ દૌરાત્મ્યાદ ધુરિ ધુર્યો નિયુજ્યતે ।
અસંજાતકિરણસ્કન્ધઃ સુખં સ્વપિતિ ગૌર્ગલિઃ ॥
- (૨) સ એક સ્ત્રીણિ જયતિ જગન્તિ કુસુમાયુધઃ ।
હરતાપિ તનુંં યસ્ય શંભુના ન હતંં બલમ્ ॥
- ૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૮
- (૧) અભિહિતાન્વયવાદનાં પુરસ્કર્તા કોણ છે ?
- (૨) કાવ્યપ્રકાશમાં કેટલા ઉલ્લાસ છે ?
- (૩) લક્ષણા પ્રવૃત્ત થવાની શરતો કેટલી છે ? કઈ-કઈ ?
- (૪) યોગ્યતા એટલે શું ?
- (૫) શબ્દનાં કેટલા પ્રકાર છે ?
- (૬) 'કુન્તાઃ પ્રવિશન્તિ'માં કઈ લક્ષણા છે ?
- (૭) મમ્મટના પિતાનું નામ શું હતું ?
- (૮) મમ્મટે વ્યતિરેક અલંકારના કેટલા પ્રકારો ગણાવ્યાં છે ?
- (બ) જોડકા જોડો : ૬
(અ)	(બ)
(૧) મમ્મટઃ	(a) સારોપા ગૌણી લક્ષણા
(૨) લક્ષણા	(b) જાતિવાદઃ
(૩) મીમાંસકાઃ	(c) વાગ્દેવતાવતારઃ
(૪) આયુરવેદમ્	(d) પञ्चधा
(૫) ગૌર્વાહીકઃ	(e) ૦ ૬
(૬) અપ્રસ્તુતપ્રશંસા	(f) શુદ્ધા સાધ્યવસાના લક્ષણા